

Skolebibliotek er ikke valgfritt

Skolebiblioteket skal være en integrert del av skolens pedagogiske virksomhet. Likevel rammes skolebibliotekene hardt når budsjettene strammes inn. Bibliotekarforbundet (BF) ser nå en tydelig trend: Kommunene kutter i alt som ikke er lovpålagt, og mange steder reduseres eller fjernes skolebibliotekene helt. Det er omfattende nedbemanning på gang i kommunesektoren, og vi vet at flere bibliotekarer vil miste jobbene sine.

Dette svekker ikke bare tilbudet her og nå. Det undergraver elevenes rett til læring, lesing og kritisk tenkning.

Hva står på spill?

Opplæringsloven § 15-5 slår fast at alle elever skal tilgang til et skolebibliotek i skoletiden. Forskrift til opplæringsloven § 11-2 utdypet hvordan biblioteket skal brukes aktivt i opplæringen og hvem som har ansvaret for det. Likevel ser vi at tilbudet mange steder er redusert til et minimum. Svak regulering fører til store forskjeller mellom skoler og kommuner. I praksis får noen elever et reelt tilbud, andre ikke.

Skolebiblioteket er en forutsetning for leseutvikling, kildekritikk og demokratiforståelse. Det er her mange elever første gang lærer å søke informasjon, vurdere kilder og bli trygge lesere.

Fagkompetansen svekkes: Uten bibliotekarer med skolefaglig forståelse står vi igjen med tomme rom og tapte muligheter. Kompetansen er ikke bare viktig for drift, men for at skolebiblioteket faktisk brukes i undervisningen.

Svak bemanning fører til ulikhet: Manglende kompetent personell gjør skolebiblioteket mindre tilgjengelig for elever som strever. Det kan være bøker på morsmål for minoritetsspråklige elever, tilrettelagt litteratur for elever med lese- og skrivevansker, eller et godt utvalg for elever som ikke har bøker hjemme. Bibliotekarer bidrar til økt leselyst for alle i skolen. Ulikhet i skolebibliotektilbud bidrar til å forsterke sosiale og geografiske forskjeller – og svekker prinsippet om likeverd i opplæringen.

BFs forventninger til kommunene

Bibliotekarforbundet mener at et minimumskrav til kommunene er følgende:

- Ingen kutt i skolebibliotek fattes uten å vurdere lovkrav og pedagogiske konsekvenser.
- Skolebiblioteket skal være bemannet med relevant fagkompetanse og ha en funksjonell plass i skolens læringsmiljø.
- Tilbudet skal ikke være avhengig av skoleledelsens prioritering eller tilfeldige prosjektmidler.
- Skolebiblioteket skal integreres i skolens undervisning og bidra til å oppfylle skolens mål om lesing, faglig fordypning og digital dømmekraft.
- Tillitsvalgte og ansatte skal involveres tidlig i endringsprosesser, i tråd med hovedavtalen.

BF vil bidra til å sikre gode og fremtidsrettede skolebibliotek

BF ber om å bli inkludert i all dialog som handler om skolebibliotek. Vi vet at kutt ikke kommer av motvilje, men av utgiftspress. Derfor vil vi:

- Gå i dialog med skoleledelse og eiere om lovkrav og praksis.
 - Fremheve betydningen av skolebibliotekfaglig kompetanse.
 - Bidra med råd om hvordan skolebibliotek kan forankres og utvikles i kommunen eller fylket.
- Skolebiblioteket er ikke en luksus. Det er en del av opplæringen. Det er der vi bygger grunnmuren for elevenes lesing, læring og deltakelse i samfunnet.